

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ^{se sid. 1 i} ~~Modellupp.~~ Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Diverse folkminnen.

15 sid (i + 1 - 14)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år sid 14 Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i

Innehållsförteckning.

	sid.
Meddelarupplysningar	1
Odens hunder. Tor. Stjärnbild. Gya	2
Bottenlösa vatten	3
Tvillingsoxar utse var kyrkan skall stå	4
Dalkullan (lappska) och vargarna	4
Nytt kreatur sättes in i ladugården. Nykalvad ko skall ut	5
Barndop	6
Mejsjungning (börjades av "å-groparna")	8
Skatan	9
Snapphanar	10
Lundaresor	11
Ge kreaturen av julbrödet m.m. (femuddakors, tjärad sill)	12
Såden sättes i travar	13
Skolgång före 1850	14

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Meddelarupplysningar.

Fadern var född "här på detta ställe" 1840. Modern var född i Västra Torup sn 1835. Farfadern var född i Rörånga prästgård. Hans föräldras arrendade den då. Men då han var tre år, köpte de hemman i Torup. Farmodern, från Gullhult i Röke.

Systern Petronella, f. 1872. Brodern Nils Peter, f. 76. Båda syskonen äro födda i Gullhult i Röke och ha växelt upp där. Ogifva. Ha gården tillsammans med ett tredje syskon, systern Hsaria, f. 1874.

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Odens hundar.

Odens [öns] hundar, om dessa talade man om för.
 Liksom när man har hundar "driva". Hörs om
 efterlöstarna.

Tor.

Ärkan anknytes till Tor. - "Tor dönar".

Sljånbild.

Det var en sljånbild, som man kallade för
 spinnerocken.

Gya.

Man sade att Gya riste sin skin i jostel. Det var i
 februari. "Den kallade man för Gyl-månad
 [gylmånad]."

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Bollenlösa vallen.

Den kända på våra ågor sade man, var det inte någon bollen. De hade ränt ner långa stakar där men inte kommit till någon bollen. Det var en nummer häst, som sökt sig i den.

I Bjärhåll i Flyet skulle det också vara bollen löst. Det är på vår grannes. När man "gropade" där, så hittade man en döskalle. Sades att det var en gammal man, en fattig och var skriven i en socken, och en yngre hade sagt att om man ville ge honom en häst och en vagn, så skulle han ta honom med sig och de skulle slippa honom. Man trodde och han döt honom.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Trillingsökar utse var kyrkan skall stå.
 De hade då när de byggde Röke kyrka, då skulle de ha byggd den vid Hgutsöf. Men så satte en par trillingsökar, som inte var tända, för en vagn! Så fingo de gå var de ville o' då fingo de dit där kyrkan nu finns.

Dalkullen (Lappskan) och vagnarna.
 Det var en dalkullen; vi hade hon sagt att hon skulle ut o' höra vad vagnarna sade ---
 (Pågen berättar av syskonen Nilsson på samma sätt som av min meddel. Anton Olander: var-
 garna skulle ha "nummeröket" till frukost, etc.)

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Nygt kreatur öfles in i ladugården.

När man hade köpt en nygt kreatur ö kom hem med det, så skulle man leda det fram till kötsdörren ö öppna den ö låta dem se värmen.

Eller om så skulle man lägga hö i en arm ö så skulle två kreatur äta från den, en kråk, som var hemma på stället ö en annat som var nyköpt ö då skulle de två kråkorna äta ut sin sida på armen. Sedan skulle det inte ledas vidare.

Nyktboad ho skall ut.

Skil hade man ståa till på tröskeln, när man skulle leda ut kreatur som togs ut första gången efter det att de hade kunnat.

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Barndom.

1-2

Får fick sällugnen (med Pt. Göran ö draken, en jägarb, som av ägaren säges vara öder m. m.) i faddergården av sin farfar 1840. Bengt Torkels hustru, en grann kvinna, var hans gudmor, men sen var hon död, innan han konfirmerades, så han fick en annan gudmor i stället för henne, för han skulle ju ha en gudmor skjutts. Ö Bengt Torkels andra hustru - den Bengt Torkel blev omgift med - blev nu hans gudmor.

Gudmor valdes först av männens stäht, sedan av hustruns stäht. Jag tyckte de sa' att de skulle döpa barnen, när de var bara åttio år.

Gudmodern skulle inte vara glömsken el-

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV~
7

2.
Lestappa något för då skulle barnen bli glömska.
Ogudmodern skulle fråga tre gånger vad barnet
skulle hela innan de foro hemifrån.

Barnen skulle hela efter farfadern eller
farmodern o den som föddes sedan skulle he-
ta efter morfadern eller mormodern. O skan-
don om de hade något barn, som var död,
så skulle de kalla upp den.

5671

ACC. N:R.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: sydkonen Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

X Majsjungning.
 Det var inte vanligt att sjunga maj, men sedan, när "å-
 groparna" var här på 1890-talet, då började man
 sjunga. Dessa som grävde brukade gå omkring
 och sjunga maj. Sedan var det vägarbetare, de bru-
 kade också gå och sjunga maj. Ågroparna voro
 här i mycket lång tid - kanske 3-4 år.

De sade, de brukade sjunga också, om de
 inte fingo något:

"Ligg ö ligg, du lade stult.

lin kräger ö ramar, de ara dej ut".

Nu fara de t.o.m. omkring i bil och sjunga
 maj. x

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Syskonen Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år — i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Skåtan.

Man brukar säga att om skatorna flykta, då
 "bränner" stället. Man har iaktagit att det har
 dragit in.

När skatan byggde högt — regnig, ö lugt
 — torv sommar!

Man brukade säga att när skatan satte
 på bålet ö skrattade, så kom det främmande.

Man torde ha sagt att, när häxorna vo-
 ro åt Blå Kulla, ö sedan "kommo om igen",
 då var de som skator (d.v.s. i skuggstället).

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Snapphanar.

Det odes att det var en som hade stått oppe i
kyrkornet o' skjutit en snapphane, som kom
på telgata bro.

Vid Skoghusebacken här i närheten hade
människorna dragit sig undan för snappa-
narna.

Snapphanaschommo på det här stället,
när kvinnan satte ö mjölkkade på gården. Hon
o' mannen besto fly till skogen. Sedan de
begav sig iväg, slogs de ut mjölkkyl-
lar, o' att snapphanorna åt min skumme
inte skulle ha någon nytta av den mjölken.
Snapphanorna dött efter den, men sågde inte.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

Lundaresor.

Far var med ö körde resor till Lund från det när han var åtta år. De rade att de gamla, de skulle fört göra en vagn, innan de körde ö sedan råde de vagnen ö lasset, när de kommo ner. Men det var väl före far tid.

Far han rade än ofta om näterna så lågo de i ett loggolv om näterna. Ibland lågo de på golvet inne i rum.

De kommo in ö voro kalla ö våla i de där loggolen ibland under den kalla årtiden ö på morgnarna. då var deras kläder t.o.m. frysna.

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Ge kreaturen av julbrödet m. m.

Man behövde gärna så mycket vid jul, så det skulle räcka till fem dagar [fröodagen]. Man skulle gömma av brödet ö ge oxarna vid våres-
 belets början. - Annandag jul skulle man
 ge djuren en sup brännvin ö lita dricka ö
 brödsoppor i, ö så skulle de ha tre såda-
 na ropper var. Några hade verkligen femund-
 dakors ritade över ladugårds dörren. Detta
 för att de inte skulle ha makt med djuren.

Man brukade stundom för ge korna var
 sin tjärad sil. Man doppade silen i tjära, men
 det var inte rent än ge dem den. Det skulle va-
 ra bra för mjölken.

ACC. N:R. 5671

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

Såden sålles i travar.

Rågen brukar vi alltid sålla i travar på 10 par, och ve-
te i travar på 5 eller 10 par. Förn brukade man såt-
ta även havren i travar på 10 par, men vi sålla nu
havren i travar på 6 par. Den liksom torika bäti-
re då. Korn så son havre. Travarna skola sättas
i väster ö öster, så att solen kan skina på bägge
sidorna. Jag tror de rde de doge - någon av ma-
karna skulle dö - om det blev en udda neta vid
uppsättningen av såden i travar. Det skulle i varje
fall inte vara bra om det blev en udda neta.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: syskonen Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~ i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Skolgång före 1850.

När far gick i skola, då var det bara en skola, ö alla barnen i socknen skulle gå i den. Om måndagarna började man vid middagstid. Om lördagarna slutade man vid middagstid. De barnen som kom från Väsjö f. ex. de gick blott om lördagarna hem. Under veckan var barnen, som hade lång väg, på något ställe nära skolan om rätterna. De hade en del mat med sig från sina hem, som de ställde på en skåp i skolan. De hade mjölk med sig f. ex. Annan mat torde de tagit med sig hemifrån ö till stället där de bodde. Far brukade vara i Elgalt på en ställe hos en undantags gumma. Hon hade en son. Den gick med i skolan. Skolläraren var Björckqvist.